

De invloed van het sociale netwerk van ouders op de basisschoolkeuze

Student: Pien Brouwer (S3787168)

Begeleider: Prof. Dr. Tina Kretschmer

Tweede beoordelaar: Dr. Jolien Mouw

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelor Pedagogische Wetenschappen

Datum: 3 juni 2022

Aantal woorden: 4995

Samenvatting

Inleiding. De basisschoolkeuze is een belangrijk moment in het leven van ouders. Door de grote omvang van keuzemogelijkheden en informatiebronnen zijn er veel factoren om rekening mee te houden bij het maken van deze beslissing. Bekend is dat ouders praten over de basisschoolkeuze met familie, vrienden, kennissen, buurtgenoten en collega's. Het is echter redelijk onbekend welke rol deze contacten precies spelen bij de basisschoolkeuze. Het doel van dit onderzoek was daarom om te achterhalen in hoeverre de basisschoolkeuze wordt beïnvloed door het sociale netwerk.

Methode. Een zelf opgestelde enquête is ingevuld door 83 ouders met een kind of kinderen tussen de vier en zeven jaar oud. De gemiddelden van de mate van invloed van de sociale contacten werden vergeleken met elkaar door middel van een gepaarde *t*-test en een variantieanalyse (one-way-ANOVA). Ook werden de meest belangrijke persoon/personen en de minst belangrijke persoon/personen uit het sociale netwerk vergeleken met andere factoren die de basisschoolkeuze kunnen beïnvloeden (zoals bijvoorbeeld afstand tot de school) door middel van een gepaarde *t*-toets

Resultaten. Over het algemeen praten ouders met hun partner, vrienden en ouder(s) over de basisschoolkeuze. Het merendeel van de ouders vraagt echter alleen hun partner om advies, de rest van het sociale netwerk wordt weinig om advies gevraagd. Hetzelfde geldt voor advies krijgen van het sociale netwerk. Volgens de ouders heeft de mening van hun partner dan ook de meeste invloed op de basisschoolkeuze en beïnvloeden vrienden, ouder(s) en broer(s) en/of zus(sen) de basisschoolkeuze weinig. Het sociale netwerk heeft meer invloed op deze beslissing volgens mannen, dan volgens vrouwen.

Conclusie. Ook al praten ouders wel met hun vrienden en ouder(s) over de basisschoolkeuze, het schoolbeslissingsproces lijkt zich voornamelijk af te spelen tussen ouders onderling.

Abstract

Introduction. Choosing a primary school is an important event for parents. Because of the large number of options and information sources, parents must take a lot of factors into account when deciding. It is known that parents talk about primary school choice with family, friends, acquaintances, neighbours, and colleagues. It is, however, relatively unknown which role these social actors play in primary school choice. The goal of this study is therefore to find out to what extent primary school choice is influenced by parents' social network.

Method. A self-made survey has been filled in by 83 parents with a child or children between four and seven years old. The means of the influence of the social actors were compared to each other with a paired *t*-test and a one-way-ANOVA. The most important person(s) and the least important person(s) in the social network were compared with other factors that can influence primary school choice (like proximity to the school) by means of a paired *t*-test.

Results. Overall parents talk with their partner, friends, and parent(s) about primary school choice. Most parents, however, only ask their partner for advice, the rest of the social network is asked less for advice. The same goes for receiving advice from the social network. According to parents, the opinion of their partners influences primary school choice the most. Friends, parent(s) and brother(s) and/or sister(s) have little influence on primary school choice. The social network has more influence on this decision according to men, than according to women.

Conclusion. Even though parents talk with their friends and parent(s) about primary school choice, the decision process mainly seems to play out between parents themselves.

Inleiding

De basisschoolkeuze is een belangrijk moment in het leven van ouders, er staat veel druk op hen om een ‘goede’ keuze te maken. Voor kinderen is een succesvolle schooltijd namelijk belangrijk voor het dagelijkse welzijn en de toekomst (Herweijer & Vogels, 2004). Zo heeft het schooltype, de stijl van lesgeven en het klasklimaat veel impact op de cognitieve en sociale ontwikkeling van kinderen (Ploeg, 2019). Ook wisselt men moeilijk van basisschool nadat de keuze eenmaal gemaakt is (Herweijer & Vogels, 2004). Ouders zijn hierdoor vaak bang om een verkeerde keuze te maken (Bader, Lareau & Evans, 2019; Cucchiara & Horvat, 2014). Het is daarom belangrijk om te weten welke factoren de basisschoolkeuze kunnen beïnvloeden.

Sociale netwerk

Een factor die invloed zou kunnen hebben op de basisschoolkeuze is het sociale netwerk van ouders. Keuzes die ouders maken in de opvoeding kunnen immers niet worden losgezien van de sociale context (Taylor, Spencer, & Baldwin, 2000). Volgens de ecologische systeemtheorie van Bronfenbrenner worden personen continu beïnvloed door hun omgeving, die opgedeeld is in ecologische systemen. Zo bevat het microsysteem alle interacties waar een kind persoonlijk bij betrokken is, zoals contact met ouders, vrienden, klasgenoten en familie (Van der Horst et al., 2016). De ecologische systemen hieromheen beïnvloeden allemaal de lagere systemen, en uiteindelijk dus ook de opvoeding. Op deze manier beïnvloedt het sociale netwerk van ouders ook de ontwikkeling van kinderen (Eldering, 2011). Het sociaal-contextuele procesmodel van Belsky sluit aan bij Bronfenbrenner aangezien volgens deze theorie de relatie met de partner en het sociale netwerk de opvoedvaardigheden van ouders beïnvloed, en daarmee ook indirect de ontwikkeling van het kind (Eldering, 2011). Relaties binnen een sociaal netwerk die ondersteuning bieden hebben een positieve invloed op kinderen, ouders en families (Jack, 2000).

In een rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau beschrijven De Roos, Bucx en Van den Berg (2021) dat sociale netwerken ouders een luisterend oor bieden en advies geven over opvoeding. Vooral ouders van baby's en kleuters lijken hier vaak gebruik van te maken. Aangezien kinderen bij de aanvang van de basisschooltijd kleuter zijn, zou advies van het sociale netwerk een belangrijke rol zou kunnen spelen bij de basisschoolkeuze (De Roos, Bucx en Van den Berg, 2021).

Vrije basisschoolkeuze

De vrije basisschoolkeuze is een belangrijke eigenschap van het Nederlandse schoolsysteem. Ouders zijn vrij om een school te kiezen die past bij hun eigen overtuigingen en opvattingen over onderwijs. In veel andere landen bestaat deze vrijheid niet en worden ouders beperkt door schooldistricten en andere restricties (Herweijer & Vogels, 2004). In Nederland is de vrijheid van onderwijs in 1848 verankerd in de Grondwet, en vanaf 1917 gold dat iedere openbare en bijzondere school recht kreeg op financiering door de Staat (Dijkstra, Dronkers, & Karsten, 2001). De gelijkstelling betekende echter niet dat ouders gelijk gebruik maakten van deze vrijheid van onderwijs. Ouders kozen nog vaak voor een basisschool van de eigen levensbeschouwelijke richting. Het onderwijs bleef daardoor gesegregeerd op basis van denominatie. Door de secularisatie in de jaren '60 begonnen ouders echter een meer bewuste en kritische keuze te maken voor een basisschool (Ritzen, Van Dommelen & De Vijlder, 1997). Dit was een belangrijke ontwikkeling omdat er in Nederland veel keuzemogelijkheden zijn door een hoog aanbod aan verschillende basisscholen, een hoge bevolkingsdichtheid, goede transportfaciliteiten en geringe verschillen in financieringsregelingen tussen scholen (Dijkstra, Dronkers, & Karsten, 2001). Ook zijn de bronnen van informatie over scholen omvangrijker geworden aan het einde van de jaren '90. De schoolgids werd ingevoerd, rapportages van de onderwijsinspectie werden openbaar en schoolresultaten werden gepubliceerd. Ouders zouden hierdoor beter in staat moeten zijn om een weloverwogen basisschoolkeuze te maken op basis van hun eigen opvattingen (Herweijer & Vogels, 2004). Door de omvang van keuzemogelijkheden en informatiebronnen zijn er voor ouders echter ook veel factoren om rekening mee te houden.

Welke factoren beïnvloeden de basisschoolkeuze?

Door de vrije basisschoolkeuze staan ouders voor een omvangrijke beslissing en het is van belang om te weten wie of wat precies deze beslissing kunnen beïnvloeden. Onderzoek heeft aangetoond dat afstand van huis tot school, de sfeer van de school, de kwaliteit van het onderwijs, de samenstelling van de leerlingenpopulatie wat betreft etniciteit en sociaal milieu, de religieuze of pedagogische stroming waartoe de school behoort en de veiligheid in en rondom de school de basisschoolkeuze kunnen beïnvloeden (Herweijer & Vogels, 2004; Ten Broeke, Van de Kieft, Bosveld, Gerritsen, Koopman, Kuhnen & Eijken, 2004; Bus & Roode, 2018; Denessen,

Driessena & Slegers, 2005; Tudjman, Lusse, Walraven & Emans, 2019). De beslissing gaat echter niet alleen om het afwegen van externe factoren, zoals test scores van de school en klassengrootte, maar ook om de symboliek van de keuze. De beslissing wordt onder andere gemaakt op basis van de identiteit van de ouders, en de identiteit die ze hopen te projecteren op de buitenwereld. Bij het vormen van hun identiteit sluiten ouders zich bewust aan bij mensen die dezelfde keuzes maken, en onderscheiden ze zich van mensen die andere keuzes maken (Cucchiara & Horvat, 2014). De basisschoolkeuze is dus in wezen ook een sociaal proces, en het zou kunnen dat sociale netwerken van ouders betrokken worden in die beslissing.

In Nederland lijken ouders ook te praten over de opvoeding en het ouderschap met familie, vrienden, kennissen, buurtgenoten en naaste collega's, en zij ontvangen hierover ook advies (De Roos, Bucx, & Van den Berg, 2021). Een onderzoek naar de schoolkeuzemotieven in Amsterdam rapporteert dat ouders met verschillende mensen uit hun sociale netwerk praten tijdens het beslissingsproces (Ten Broeke, et al., 2004). Door het houden van gesprekken en het delen van adviezen en meningen zouden sociale contacten dus mogelijk de basisschoolkeuze kunnen beïnvloeden. Er is verder echter weinig bekend over de invloed van het sociale netwerk op de basisschoolkeuze in Nederland, en welke sociale contacten precies invloed zouden kunnen hebben.

Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

Het doel van dit onderzoek is om erachter te komen hoeveel invloed het sociale netwerk van ouders heeft op de basisschoolkeuze. De onderzoeksvraag is 'Welke rol speelt het sociale netwerk van ouders bij de basisschoolkeuze?' Deze onderzoeksvraag zal worden beantwoord door middel van de volgende deelvragen:

1. Vragen en krijgen ouders advies van hun sociale netwerk bij de basisschoolkeuze?
2. Welke sociale contacten in het sociale netwerk zijn het belangrijkste bij het maken van een basisschoolkeuze?
3. Welke rol speelt het sociale netwerk bij de basisschoolkeuze ten opzichte van andere factoren?

Het is van belang om te weten of ouders worden beïnvloed door hun sociale netwerk met oog op het wervingsbeleid van scholen. Door de vrije schoolkeuze in Nederland is er een relatief hoge mate van competitie tussen scholen om nieuwe leerlingen aan te trekken (Noailly, Vujić &

Aouragh, 2012). Dit komt onder andere doordat de overheid op verschillende manieren scholen met een hoger leerlingaantal financieel bevoordeeld (Webbink, 2006). Het budget dat wordt toegekend aan een basisschool is namelijk afhankelijk van het aantal leerlingen dat op de school zit. Daarnaast geldt een opheffingsnorm. Als basisscholen in aanmerking willen komen voor financiering hebben scholen een minimum aantal leerlingen nodig, afhankelijk van de leerlingdichtheid in de gemeente. Wanneer hier niet aan kan worden voldaan, komt het voortbestaan van de basisschool in gevaar. Allerlaatst is het inkomen van de schooldirectie afhankelijk van het aantal leerlingen op de school (Webbink, 2006). Als het sociale netwerk de keuze van ouders kan beïnvloeden, zou dit voor basisscholen interessante informatie kunnen zijn.

Ook zou het belangrijk kunnen zijn om te weten welke invloed het sociale netwerk heeft wegens maatregelen tegen segregatie in het onderwijs. Er is sprake geweest van een groei in segregatie bij basisscholen qua opleidingsniveau en etniciteit van ouders in veel gemeenten (Boterman & De Wolf, 2018). Er komen steeds meer initiatieven om dit tegen te gaan en weten welke specifieke factoren, in dit geval het sociale netwerk, de basisschoolkeuze kunnen beïnvloeden zou uiteindelijk kunnen leiden tot een meer gerichte aanpak.

Methode

Design

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een online enquête die werd afgenomen via Qualtrics. Met de enquête wordt gekeken of het sociale netwerk invloed heeft op de basisschoolkeuze. Aangezien de resultaten van deze enquête werden gebruikt voor twee bachelorwerkstukken, had de enquête twee onderdelen. Het eerste deel ging over de invloed van het sociale netwerk van ouders op de basisschoolkeuze. Het tweede deel ging over de invloed van het sociale netwerk van ouders op de emotieregulatie van kinderen. In dit onderzoek is alleen gebruik gemaakt van de resultaten van het eerste deel van de enquête (zie Bijlage A).

De vragen in de enquête zijn zelf opgesteld. Onderzoeken die voorheen zijn gedaan met vergelijkbare onderwerpen waren namelijk vaak kwalitatief (Bader, Lareau & Evans, 2019; Fong, 2019). Bij het opstellen van de vragen is bedacht en rondgevraagd welke factoren een rol zouden kunnen spelen bij het maken van een basisschoolkeuze, en specifiek welke sociale contacten hierin een rol zouden kunnen spelen.

Ter verhoging van de validiteit en betrouwbaarheid is de enquête aan de onderzoeksgroep Youth Studies voorgelegd. Naar aanleiding van de feedback zijn veel vragen duidelijker geformuleerd en zijn de antwoordcategorieën die de mate van invloed van het sociale netwerk uitvragen door middel van een Likertschaal uniform gemaakt. Ook werd een pilot uitgevoerd met twee ouders waarna de enquête is ingekort. Het onderzoeksvoorstel is goedgekeurd door de Toetsingskamer Pedagogische en Onderwijswetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen.

Participanten en Procedure

De participanten in dit onderzoek betroffen Nederlandstalige ouders en voogden van kinderen tussen de leeftijd van 3 en 7 jaar. Voor deze leeftijd is gekozen omdat ouders hun kind vanaf 3-jarige leeftijd mogen inschrijven bij een basisschool (art. 40 lid 2 Wet op het primair onderwijs). Voor de maximum leeftijd van 7 jaar is gekozen omdat de basisschoolkeuze dan nog relatief recent gemaakt is. Kinderen zijn vanaf hun 5^e namelijk verplicht om naar de basisschool te gaan (art. 3 lid 1 Leerplichtwet 1969). Verder dienen ouders Nederlandstalig te zijn omdat de enquête in het Nederlands is.

De participanten zijn in dit onderzoek geworven door middel van een gemakssteekproef. De enquête is met een wervingstekst verspreid via verschillende sociale media-kanalen, zoals Facebook, Twitter en LinkedIn. Ook is een wervingsposter gemaakt en opgehangen op verschillende plekken waar veel ouders komen. Verder is een persoonlijk stukje geschreven over het onderwerp op een webpagina om ouders te enthousiasmeren mee te doen met het onderzoek. De link naar deze webpagina was verwerkt in de wervingsteksten. Allerlaatst zijn ook waardebonnen verloot onder de deelnemende ouders.

De eerste pagina van de enquête betrof informatie over het onderzoek, de rechten van de respondent, de vertrouwelijkheid van de ingevulde informatie en een toestemmingsverklaring. Bij deze toestemmingsverklaring moesten respondenten akkoord geven alvorens verder te kunnen met de enquête. Bij de tweede pagina kregen participanten de stelling “Ik ben een ouder/voogd van ten minste een kind in de leeftijd van 3 tot en met 7 jaar”, met de antwoordmogelijkheden “Ja” en “Nee”. Als hier nee op werd geantwoord werd de participant automatisch naar het einde van de enquête geleid. Op het derde blad werden een aantal algemene

vragen gesteld, zoals “Wat is uw geslacht?”, met de antwoordmogelijkheden “Man”, “Vrouw” en “Anders”.

Het streven was om minimaal 128 deelnemers te werven. Als een onafhankelijke tweezijdige *t*-test wordt uitgevoerd met een verwachte effectgrootte van 0.5, een gewenste statistische power van 0.8 en een 95%- betrouwbaarheidsinterval, dan dient de minimumgrootte van de steekproef namelijk 128 te zijn (Kim, & Park, 2019). De verwachte effectgrootte is een schatting omdat er weinig tot geen informatie bekend is over de invloed van het sociale netwerk op de basisschoolkeuze. Uiteindelijk zijn 83 respondenten geworven, waarvan 62 de enquête volledig hebben ingevuld.

Meetinstrument

Algemeen

Het meetinstrument betrof een zelf opgestelde enquête in Qualtrics. Als eerst werd de vraag “Gaat uw kind al naar de basisschool?” gesteld, met de antwoordopties “Ja” en “Nee”. Wanneer “nee” werd geselecteerd verscheen de volgende vraag: “Heeft u al een basisschoolkeuze gemaakt voor uw kind?”, met de antwoordopties “Ja” en “Nee”. Dan kwam nog een open vraag, namelijk: “Uit hoeveel basisscholen kan/kon u kiezen voor uw kind?”.

Praten, advies vragen en advies krijgen

Daarna werden de volgende vragen gesteld: “Heeft u met de volgende personen gepraat over de basisschoolkeuze voor uw kind?”, “Heeft u advies gevraagd aan de volgende personen over de basisschoolkeuze voor uw kind?” en “Heeft u advies gekregen van de volgende personen over de basisschoolkeuze voor uw kind?”. Voor elk van de hierboven genoemde personen uit het sociale netwerk konden ouders kiezen uit: “Ja”, “Nee” en “Niet van toepassing”. Bij deze vragen kregen ouders de mogelijkheid om zelf een extra persoon in te vullen.

Andere factoren

Ook is met behulp van een Likertschaal uitgevraagd hoeveel invloed verschillende factoren hebben op de basisschoolkeuze van de respondenten. De factoren zijn de nabijheid van de school, de sfeer van de school, de kwaliteit van de leerkrachten, de veiligheid in en rondom de school, de klassengrootte, de reputatie van de school (bijvoorbeeld de schoolresultaten of hoe de school bekend staat), het profiel of de ideologie van de school (bijvoorbeeld christelijke school, daltonschool, vrije school, enz.) en de voorkeur van het kind. De antwoordmogelijkheden voor

de individuele factoren waren: “helemaal geen invloed”, “enigszins invloed”, “invloed”, “veel invloed” en “zeer veel invloed” en “niet van toepassing”. Ook werd nog een open vraag gesteld, namelijk “Hebben andere factoren nog invloed (gehad) op de basisschoolkeuze?”.

Belang van mening sociale netwerk

Daarnaast is gevraagd: “In hoeverre heeft de mening van de onderstaande personen invloed (gehad) bij de basisschoolkeuze voor uw kind?”. Hier kon worden aangegeven hoeveel invloed de ouder(s), de partner, de broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden en de vrienden hadden op de basisschoolkeuze. Ook konden ouders, indien gewenst, nog zelf een extra persoon invullen. Bij elk persoon kon de respondent de volgende antwoordmogelijkheden geven: “helemaal geen invloed”, “enigszins invloed”, “invloed”, “veel invloed” en “zeer veel invloed” en “niet van toepassing”.

Analyses

De gegevens van de enquête zijn ingevoerd in SPSS, waarmee alle statistische analyses zijn uitgevoerd. Allereerst zijn alle waardes “Niet van toepassing” opgegeven als missend zodat deze niet mee telden in de analyses. Door middel van het gemiddelde en de standaarddeviatie is daarna bestudeerd of ouders praten met hun sociale netwerk, en of ze om advies vragen en advies krijgen.

Verder is onderzocht welke sociale contacten het belangrijkste zijn bij het maken van een basisschoolkeuze. Aan de hand van gemiddelden is bepaald welke sociale contacten het meeste, en welke sociale contacten het minste invloed hadden op de basisschoolkeuze volgens de ouders. Een gepaarde *t*-test is uitgevoerd om de twee groepen te vergelijken. Vervolgens zijn de gemiddelden van alle sociale contacten met elkaar vergeleken door middel van een variantieanalyse (one-way-ANOVA). In het geval groepen significant zouden verschillen werden post-hoc tests uitgevoerd (Tukey of Games-Howell).

Allerlaatst is onderzocht hoe groot de rol is van het sociale netwerk bij de basisschoolkeuze ten opzichte van andere factoren. De meest belangrijke persoon/personen en de minst belangrijke persoon/personen, zoals bepaald door de gemiddeldes, werden vergeleken met alle andere factoren die de basisschoolkeuze kunnen beïnvloeden (zoals bijvoorbeeld afstand tot de school) door middel van een gepaarde *t*-toets. Bij alle bovenstaande statistische testen werd een significantieniveau van .05 aangehouden.

Resultaten

Praten, advies vragen en advies krijgen

In Tabel 1 is opgenomen hoeveel ouders praten met hun sociale netwerk, in Tabel 2 is opgenomen hoeveel ouders advies vragen aan hun sociale netwerk en in Tabel 3 is opgenomen hoeveel ouders advies krijgen van hun sociale netwerk. Over het algemeen praten ouders wel met hun sociale netwerk over de basisschoolkeuze, vooral met hun partner. Ze praten echter weinig met broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden. Daarnaast vragen ouders hun sociale netwerk weinig om advies, vaak alleen hun partner. Ook krijgt het merendeel van ouders advies van hun partner en soms ook hun vrienden, maar weinig advies van de rest van hun sociale netwerk. Verder geven sommige ouders aan dat ze nog advies vragen aan collega's ($N=8$) en burens ($N=5$) en soms ook advies krijgen van collega's ($N=5$) en burens ($N=8$).

Tabel 1

Aantal ouders dat praat met hun sociale netwerk over de basisschoolkeuze

Sociaal contact	Ja	Nee
Ouder(s)	44	22
Partner	63	1
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	28	39
Vrienden	49	18

Tabel 2

Aantal ouders dat advies vraagt aan het sociale netwerk

Sociaal contact	Ja	Nee
Ouder(s)	17	49
Partner	55	9
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	9	55
Vrienden	25	49

Tabel 3*Aantal ouders dat advies krijgt van het sociale netwerk*

Sociaal contact	Ja	Nee
Ouder(s)	19	44
Partner	52	14
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	9	53
Vrienden	29	34

Meest invloedrijke sociale contacten

Tabel 4 laat zien dat de mening van de partner de meeste invloed heeft op de basisschoolkeuze volgens de ouders, en de mening van broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden het minste. Ook uit een gepaarde *t*-test blijkt dat partners significant meer invloed hebben dan broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden, $t(49)=18.11$, $p<.001$. Verder geven sommige ouders in een open vraag nog aan dat burens ($N=7$) en collega's ($N=7$) ook invloed hebben op de basisschoolkeuze.

Tabel 4*Beschrijvende statistiek invloed van het sociale netwerk op de basisschoolkeuze volgens ouders*

Sociaal contact	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Ouder(s)	56	1.74	0.89
Partner	51	4.42	0.97
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	64	1.67	0.81
Vrienden	58	1.98	1.05

Uit een repeated measures ANOVA met een Greenhouse-Geisser correctie blijkt verder dat de vier groepen significant verschillen wat betreft de invloed die ze hebben op de basisschoolkeuze van ouders $F(2.03, 89.38)=174,79$, $p<.001$. Er is gekozen voor een repeated measures ANOVA met een Greenhouse-Geisser correctie omdat aan de aanname van sphericiteit niet is voldaan $\chi^2(5)=32.81$, $p<.001$. Posthoc tests met Bonferroni correctie geven aan dat er een

significant verschil bestaat wat betreft invloed tussen de partner en de ouder(s) ($p < .001$), tussen de partner en de broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden ($p < .001$), en tussen de partner en de vrienden ($p < .001$).

Daarnaast hebben alle sociale contacten volgens mannen meer invloed op de basisschoolkeuze dan volgens vrouwen. Zo heeft de partner volgens mannen meer invloed ($M=4.71$; $SD=0.76$), dan volgens vrouwen ($M=4.38$; $SD=1.01$). Ook broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden hebben meer invloed volgens mannen ($M=2.00$; $SD=1.27$), dan volgens vrouwen ($M=1.52$; $SD=0.73$). Verder hebben vrienden meer invloed volgens mannen ($M=2.43$, $SD=1.62$), dan volgens vrouwen ($M=1.94$, $SD=0.95$). Allerlaatst hebben ouder(s) meer invloed volgens mannen ($M=2.33$, $SD=1.03$), dan volgens vrouwen ($M=1.69$, $SD=0.86$).

Rol van het sociale netwerk bij de basisschoolkeuze

In Tabel 5 wordt weergegeven wat de invloed is van de partner en de broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden op de basisschoolkeuze in vergelijking met de nabijheid van de school ($M=3.53$; $SD=1.36$), de sfeer van de school ($M=4.39$; $SD=0.74$), de kwaliteit van de leerkrachten ($M=3.63$; $SD=1.14$), de veiligheid in en om de school ($M=3.67$; $SD=1.11$), de klassengrootte ($M=3.20$; $SD=1.11$), de reputatie van de school ($M=3.51$; $SD=1.26$), het profiel of ideologie van de school ($M=3.55$; $SD=1.43$) en de voorkeur van het kind ($M=1.88$; $SD=1.80$).

Alleen de invloed van de partner ($M=4.41$; $SD=0.98$) en de sfeer van de school ($M=4.40$, $SD=0.75$) verschillen niet significant: $t(62)=0.12$, $p=.904$. De invloed van de mening van partner is groter dan de rest van de factoren. Voor broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden ($M=1.75$; $SD=0.81$) geldt dat hun mening minder invloed heeft op de basisschoolkeuze dan alle andere factoren.

Tabel 5*Gepaarde t-test invloed sociale contacten ten op zichte van invloed andere factoren*

Sociale contacten	Andere factoren	T-waarde
Partner	Nabijheid van de school	4.74**
	De sfeer van de school	0.12
	De kwaliteit van de leerkrachten	4.24**
	De veiligheid in en om de school	4.30**
	De klassengrootte	6.71**
	De reputatie van de school	4.81**
	Het profiel of de ideologie van de school	3.96**
	De voorkeur van het kind	13.46**
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	Nabijheid van de school	-8.72**
	De sfeer van de school	-21.51**
	De kwaliteit van de leerkrachten	-12.02**
	De veiligheid in en om de school	-13.38*
	De klassengrootte	-8.74**
	De reputatie van de school	-9.14**
	Het profiel of de ideologie van de school	-8.23**
	De voorkeur van het kind	-2.32*

Noot. *p<.05 en **p <.001

Ook hebben ouders nog een aantal andere factoren genoemd die een rol spelen bij het keuzeproces, zoals diversiteit van de leerlingenpopulatie ($N=3$), de aanwezigheid van vriendjes en vriendinnetjes op de school ($N=2$) en verschillende praktische redenen ($N=5$) zoals

schooltijden. Ook worden verhalen en ervaringen van collega's, vrienden en burens genoemd ($N=3$).

Conclusie en Discussie

Het doel van dit onderzoek was om erachter te komen in hoeverre het sociale netwerk van ouders invloed heeft op de basisschoolkeuze. Ter beantwoording van deze hoofdvraag zijn drie deelvragen opgesteld welke zijn onderzocht door middel van een enquête.

Allereerst is onderzocht of ouders praten, advies vragen en advies krijgen van hun sociale netwerk bij de basisschoolkeuze. De resultaten van dit onderzoek laten zien dat het merendeel van de ouders met hun partner, vrienden en ouder(s) praat over de basisschoolkeuze, en weinig met hun broer(s) en/of zus(sen). Het merendeel van de ouders vraagt alleen hun partner om advies als het gaat om de basisschoolkeuze, de rest van het sociale netwerk wordt weinig door ouders om advies gevraagd. Hetzelfde geldt voor advies krijgen van het sociale netwerk, dit wordt voornamelijk gegeven door de partner. Dit is in overeenstemming met een onderzoek van Friele et al. (2018), waarin minder dan een derde van de ouders aangaf advies te ontvangen over de opvoeding van hun sociale netwerk. Deze resultaten zijn echter weer tegenstrijdig met een onderzoeksrapport van De Roos et al. (2021) aangezien veel ouders in dat onderzoek advies krijgen over opvoeding en ouderschapstaken van familie, vrienden, kennissen en buurtgenoten. De Roos et al. (2021) denken dat zij, in tegenstelling tot Friele et al. (2018), deze resultaten hebben gevonden doordat zij gebruik hebben gemaakt van interviews. Ouders zouden hierdoor meer ruimte kunnen krijgen om uit te leggen hoe informatie en advies worden uitgewisseld. Advies wordt namelijk niet altijd expliciet gevraagd of gegeven (De Roos et al., 2021). Het kan tijdens gesprekken worden gegeven op een impliciete manier, bijvoorbeeld door het delen van ervaringen en verhalen. Ook kan het sociale netwerk een normatieve functie hebben bij het opvoeden doordat ouders een voorbeeld nemen aan hen (De Roos et al., 2021). Het zou dus ook kunnen dat interviews beter blootleggen op welke manier ouders het sociale netwerk betrekken bij de basisschoolkeuze. Verder gaven sommige ouders bij de open vragen aan dat ze advies vragen aan collega's en burens, en dit ook krijgen. Hun mening heeft volgens deze ouders ook invloed op de basisschoolkeuze. Omwille van de grootte van de enquête was het aantal uitgevraagde sociale contacten vooraf verlaagd, maar mogelijk hebben deze sociale contacten

dus ook invloed. De Roos et al. (2021) geven namelijk ook aan dat veel ouders informatie en advies over opvoeding en ouderschap uitwisselen met collega's en buurtgenoten.

Volgens de ouders heeft de mening van hun partner de meeste invloed op de basisschoolkeuze en beïnvloeden vrienden, ouder(s) en broer(s) en/of zus(sen) de basisschoolkeuze weinig. De basisschoolkeuze lijkt dus vooral een proces te zijn dat tussen ouders onderling wordt bepaald, en minder wordt beïnvloed door anderen in het sociale netwerk. Aangezien het merendeel van de ouders wel praat met hun ouder(s) en vrienden, kan het zijn dat ze slechts als informatiebron worden gebruikt. Fong (2019) beschrijft namelijk dat ouders alle informatie van hun sociale netwerk over de basisschoolkeuze zorgvuldig beoordelen. Ouders laten informatie niet meewegen als het komt van iemand die andere denkbeelden heeft over opvoeding en onderwijs. De Roos et al. (2021) beamen dat ouders advies als onbruikbaar beschouwen als het niet aansluit bij hunzelf, hun kind of hoe ze hun opvoeding willen vormgeven. Het zou dus kunnen dat ouders hun basisschoolkeuze weinig laten beïnvloeden door het sociale netwerk omdat ze advies en informatie alleen aannemen als het bij hun al bestaande opvattingen past.

De mening van de partner heeft over het algemeen meer invloed dan andere factoren die de basisschoolkeuze kunnen beïnvloeden. Alleen de sfeer van een basisschool wordt even belangrijk gevonden door ouders. In een onderzoek van Ten Broeke et al. (2004) gaf de helft van de respondenten aan de belangrijkste beslisser te zijn wat betreft de basisschoolkeuze, 97% van de ouders in dat onderzoek was vrouw. Bij verschil in opvattingen van ouders zou de voorkeur van één ouder, bijvoorbeeld wat betreft de sfeer van de basisschool, dus mogelijk een doorslaggevende rol kunnen spelen. In dit huidige onderzoek heeft de mening van het sociale netwerk overigens meer invloed op de basisschoolkeuze volgens mannen, dan volgens vrouwen, wat opmerkelijk is gezien de bevindingen van Ten Broeke et al. (2004).

Dat het merendeel van de ouders met hun partner, vrienden en ouder(s) praat over de basisschoolkeuze zou mogelijk een oplossing kunnen bieden voor de toenemende segregatie in het onderwijs. Ouders met een migratieachtergrond en ouders met een lager opleidingsniveau praten over het algemeen minder over de basisschoolkeuze met hun partner en hun omgeving (Ten Broeke et al., 2004). Het stimuleren van gesprekken tussen partners, die elkaars mening over de basisschoolkeuze beïnvloeden, zou kunnen leiden tot het kiezen van de meest geschikte basisschool. Ook al lijkt de mening van andere sociale contacten de basisschoolkeuze niet direct

te beïnvloeden, het stimuleren van gesprekken zou kunnen leiden tot het uitwisselen van bruikbare informatie. Dit zou wederom kunnen resulteren in het kiezen van de meest geschikte basisschool.

Allerlaatst zijn er nog een aantal methodologische beperkingen aan te merken. Het onderzoek had namelijk minder respondenten dan beoogd. Voor een *t*-test met een verwachte effectgrootte van 0.5, een gewenste statistische power van 0.8 en een 95%-betrouwbaarheidsinterval, is de minimumgrootte van de steekproef 128 (Kim, & Park, 2019). Uiteindelijk zijn slechts 83 respondenten geworven. Dit vermindert de statistische power van het onderzoek, oftewel de kans om een bestaand effect te detecteren. Mogelijk kwam dit door de specificiteit van de doelgroep, namelijk ouders van 3- tot 7-jarige kinderen, en de lengte van de enquête. Uiteindelijk hebben 62 respondenten de enquête helemaal ingevuld. Een deel van de respondenten had geen 3- tot 7-jarige kinderen en kon de enquête niet afmaken en andere respondenten hadden vragen overgeslagen. Mogelijk kwam dit door de lengte van de enquête en een aantal op elkaar lijkende vragen.

Ook is gebruik gemaakt van een zelf opgestelde enquête in dit onderzoek. Er waren weinig aanknopingspunten voor het ontwikkelen van de vragen aangezien weinig bekend is over dit onderwerp, waardoor beperkte zekerheid bestaat over de validiteit en de betrouwbaarheid van de enquête. Verschillende onderzoeken rapporteren bijvoorbeeld verschillende en uiteenlopende factoren die van invloed zijn op de basisschoolkeuze (Herweijer & Vogels, 2004; Ten Broeke, Van de Kieft, Bosveld, Gerritsen, Koopman, Kuhnen & Eijken, 2004; Bus & Roode, 2018; Denessen, Driessena & Slegers, 2005; Tudjman, Lusse, Walraven & Emans, 2019). Het landschap van literatuur is dus nog onduidelijk en biedt weinig houvast voor duidelijke en stellige uitspraken. Zoals hierboven omschreven zouden interviews een goede keuze kunnen zijn om meer onderzoek te doen naar de precieze invloed van het sociale netwerk op de basisschoolkeuze.

Literatuurlijst

- Bader, M. D., Lareau, A., & Evans, S. A. (2019). Talk on the playground: The neighborhood context of school choice. *City & Community, 18*(2), 483-508.
- Broeke, L. ten, Kieft, M. van de, Bosveld, W., Gerritsen, L., Koopman, C. Kuhn, C. & Eijken, B. (2004). *Schoolkeuzemotieven, Onderzoek naar het schoolkeuzeprocess van Amsterdamse ouders*. Gemeente Amsterdam: Dienst Onderwijs en Statistiek & Marketing Analysis & Research Eijken (MARE). Geraadpleegd op 10 februari 2022 van <https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/schoolkeuzemotieven>.
- Bucx, F. & De Roos, S. (2015). Opvoeden in niet-westerse migrantengezinnen. Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd op 8 mei 2022 van <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2015/09/18/opvoeden-in-niet-westerse-migrantengezinnen>
- Bus, A.E.M. & Roode, A.L. (2018). *Schoolkeuzemotieven van ouders, een literatuurstudie*. Gemeente Rotterdam: Onderzoek en Business Intelligence. Geraadpleegd op 10 februari 2022, van <https://onderzoek010.nl/news/Schoolkeuzemotieven-van-ouders,-Een-literatuurstudie/64>
- Cucchiara, M. B., & Horvat, E. M. N. (2014). Choosing selves: the salience of parental identity in the school choice process. *Journal of Education Policy, 29*(4), 486–509. <https://doi.org/10.1080/02680939.2013.849760>
- De Roos, S., Bucx, F., & Van den Berg, E. (2021). *Sociale netwerken van ouders*. Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd op 2 mei 2022 van <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2021/03/09/sociale-netwerken-van-ouders>
- Denessen, E., Driessena, G., & Slegers, P. (2005). Segregation by choice? A study of group-specific reasons for school choice. *Journal of education policy, 20*(3), 347-368.
- Dijkstra, A., Dronkers, J., & Karsten, S. (2001). Private Schools as Public Provision for Education: School Choice and Marketization in the Netherlands and Elsewhere in Europe. Occasional Paper.
- Eldering, L. (2011). *Cultuur en opvoeding*. Lemniscaat.
- Fong, K. (2019). Subject to evaluation: How parents assess and mobilize information from social networks in school choice. *Sociological Forum 34*, (1), 158-180.

- Friele, R. D., Bruning, M. R., Bastiaanssen, I. L. W., De Boer, R., Bucx, A. J. E. H., De Groot, J. F., ... & Hageraats, R. (2018). Eerste evaluatie Jeugdwet: Na de transitie nu de transformatie [First evaluation Youth Act: After the transition it's time for the transformation]. *The Hague: ZonMw*.
- Herweijer, L. J., & Vogels, H. M. G. (2004). *Ouders over opvoeding en onderwijs* (Ser. Scp-publicatie, 2004/20). Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Jack, G. (2000). Ecological influences on parenting and child development. *The British Journal of Social Work*, 30(6), 703-720.
- Kim, T. K., & Park, J. H. (2019). More about the basic assumptions of t-test: normality and sample size. *Korean journal of anesthesiology*, 72(4), 331.
- Leerplichtwet 1969. (1968, 30 mei). Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002628/2021-10-01>
- Noailly, J., Vujić, S., & Aouragh, A. (2012). The effects of competition on the quality of primary schools in the Netherlands. *Environment and Planning A*, 44(9), 2153-2170.
- Ploeg, J. V. D. (2019). De school. In *De sociale ontwikkeling van het schoolkind* (pp. 23-33). Bohn Stafleu van Loghum, Houten.
- Ritzen, J. M., Van Dommelen, J., & De Vijlder, F. J. (1997). School finance and school choice in the Netherlands. *Economics of education review*, 16(3), 329-335.
- Taylor, J., Spencer, N., & Baldwin, N. (2000). Social, economic, and political context of parenting. *Archives of Disease in Childhood*, 82(2), 113-120.
- Tudjman, T., Lusse, M. E. A., Walraven, G., & Emans, B. (2019). Schoolkeuze aan de Maas. Kenniscentrum Talentontwikkeling. Geraadpleegd op 12 mei 2022 van <https://www.hogeschoolrotterdam.nl/onderzoek/projecten-en-publicaties/pub/schoolkeuze-aan-de-maas/fd005ef5-11df-461b-bce1-a64a10af55f2/>
- Van der Horst, F., Lucassen, N., Kok, R., Sentse, M., Jooren, L., & Luijk, M. (2016). *Opgroeien in het hedendaagse gezin*. Tiel, België: LannooCampus.
- Webbink, H. (2006). *De financiering van basisscholen: prikkels, doelstellingen en gedrag*. Centraal Planbureau. Geraadpleegd op 2 mei 2022 van <https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/De-financiering-van-basisscholen.pdf>
- Wet op het primair onderwijs. (1981, 2 juli). Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003420/2022-04-01>

Bijlage A: Enquête

Informatie

Beste participant,

Hartelijk dank voor uw interesse in deelname aan deze enquête. Wij zullen u enkele vragen stellen over de basisschoolkeuze en de opvoeding met betrekking tot emotieregulatie. Emotieregulatie is de vaardigheid om emoties te kunnen uiten en hier goed mee om te kunnen gaan. Alle vragen hebben betrekking op kinderen tussen de 3 en 7 jaar oud. Bij de vragen staat uw eigen beleving centraal, er zijn geen goede of foute antwoorden.

Doel van het onderzoek

Dit onderzoek is onderdeel van het CAPE project. Bij het CAPE project worden de eerste stappen van kinderen in de sociale wereld bestudeerd en wordt onderzocht welke rol ouders hierin spelen. Meer informatie over dit project vindt u via <https://www.rug.nl/gmw/pedagogical-and-educational-sciences/research/cape/>.

Met deze vragenlijst willen wij meer informatie krijgen over de invloed van ouders en hun sociale netwerk op de basisschoolkeuze en de emotieregulatie van het kind.

Praktische informatie

Het invullen van deze enquête duurt ongeveer 15 minuten. Wij adviseren u de enquête in te vullen via een computer/laptop of via uw mobiele telefoon met uw scherm horizontaal gedraaid. De onderzoekers zullen vertrouwelijk met de gegevens omgaan. De gegevens worden opgeslagen op een beveiligde server van de universiteit. Uw deelname is geheel vrijwillig en u kunt op elk moment stoppen. Als u toestemming geeft om deel te nemen zullen uw antwoorden anoniem worden verwerkt in het onderzoek.

Voor vragen over privacybescherming kan contact worden opgenomen met de RUG-functionaris gegevensbescherming: mr. Arjen Deenen (privacy@rug.nl).

Waardebon

Onder de deelnemers verloten wij vier waardebonnen ter waarde van €20. Hiervoor vragen wij aan het einde uw e-mailadres achter te laten zodat wij contact kunnen opnemen. Deze keuze is geheel vrijwillig en u mag deze stap overslaan als u niet wenst deel te nemen aan de verloting.

Contact

Mocht u nog vragen hebben over dit onderzoek, aarzel dan niet om contact op te nemen met één van ons: Tina Kretschmer, t.kretschmer@rug.nl

Adjunct hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen, Afdeling Pedagogische en Onderwijswetenschappen

Melanie van Zwolle, m.m.van.zwolle@student.rug.nl en Pien Brouwer, p.j.brouwer.2@student.rug.nl
Bachelorstudenten Pedagogische Wetenschappen Rijksuniversiteit Groningen

Vereisten voor deelname

U bent de biologische ouder of verzorger van een kind tussen de 3 en 7 jaar. U speelt momenteel een actieve rol in de opvoeding van dit kind. Indien u meerdere kinderen tussen de 3 en 7 jaar heeft, vul dan

de gehele enquête in over de opvoeding van het oudste kind.

Toestemmingsverklaring Ik geef hierbij toestemming om deel te nemen aan de vragenlijst voor een wetenschappelijk onderzoek naar de rol van mijn sociale contacten in de basisschoolkeuze en opvoeding met betrekking tot emotieregulatie.

Ik weet dat de enquête absoluut vertrouwelijk is en dat mijn antwoorden in wetenschappelijk onderzoek alleen geanonimiseerd worden gebruikt.

Ik weet dat ik het recht heb om op vragen geen antwoord te geven en dat ik kan beslissen om de enquête te stoppen op elk gewenst moment en dat ik daarvoor geen reden hoeft te geven.

- Ik heb het bovenstaande gelezen en ga hiermee akkoord.
  - Ik ga niet akkoord en zal niet deelnemen aan deze enquête.
-

Ik ben een ouder/voogd van ten minste een kind in de leeftijd van 3 tot en met 7 jaar.

- Ja
- Nee

Blok 1: Algemene vragen

Q1 Wat is uw geslacht?

- Man
  - Vrouw
  - Anders
-

Q2 Wat is uw leeftijd?

_____

Q3 Wat is het hoogste opleidingsniveau dat u heeft afgerond?

- Basisschool
  - Middelbare school
  - MBO
  - HBO
  - WO
  - Anders _____
-

Q4 Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld?

Q5 Is uw huidige partner de biologische ouder van uw kind?

Let op: het gaat hier om uw (oudste) kind van 3 tot 7 jaar.

- Ja
- Nee

Blok 2: Basisschoolkeuze

Introductie Het eerste deel van de vragenlijst zal gaan over de basisschoolkeuze die u heeft gemaakt of gaat maken voor uw kind. Alle vragen gaan om uw (oudste) kind van 3 tot 7 jaar.

Q1 Gaat uw kind al naar de basisschool?

- Ja
- Nee

Q2 Heeft u al een basisschoolkeuze gemaakt voor uw kind?

- Ja
- Nee

Q3 Uit hoeveel basisscholen kan/kon u kiezen voor uw kind?

Q4 In hoeverre hebben onderstaande factoren invloed (gehad) op de basisschoolkeuze voor uw kind?

	Helemaal geen invloed	Enigszins invloed	Invloed	Veel invloed	Zeer veel invloed	Niet van toepassing
De nabijheid van de school	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De sfeer van de school	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De kwaliteit van de leerkrachten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De veiligheid in en om de school	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De klassengrootte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De reputatie van de school (bijvoorbeeld de schoolresultaten of hoe de school bekend staat)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het profiel of de ideologie van de school (bijvoorbeeld christelijke school, daltonschool, vrije school, enz.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De voorkeur van mijn kind	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De zus(sen) en/of broer(s) zit(ten) al op die school	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q5 Hebben andere factoren nog invloed (gehad) op de basisschoolkeuze?

- Ja, namelijk... _____
  - Nee
-

Q6 Heeft u met de volgende personen gepraat over de basisschoolkeuze voor uw kind?

	Ja	Nee	Niet van toepassing
Ouder(s)	☐	☐	☐
Partner	☐	☐	☐
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	☐	☐	☐
Vrienden	☐	☐	☐
Andere personen, namelijk...	☐	☐	☐

Q7 Heeft u advies gevraagd aan de volgende personen over de basisschoolkeuze voor uw kind?

	Ja	Nee	Niet van toepassing
Ouder(s)	☐	☐	☐
Partner	☐	☐	☐
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	☐	☐	☐
Vrienden	☐	☐	☐
Andere personen, namelijk...	☐	☐	☐

Q8 Heeft u advies gekregen van de volgende personen over de basisschoolkeuze voor uw kind?

	Ja	Nee	Niet van toepassing
Ouder(s)	☐	☐	☐
Partner	☐	☐	☐
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	☐	☐	☐
Vrienden	☐	☐	☐
Andere personen, namelijk...	☐	☐	☐

Q9 In hoeverre heeft de mening van de onderstaande personen invloed (gehad) bij de basisschoolkeuze voor uw kind?

	Helemaal geen invloed	Enigszins invloed	Invloed	Veel invloed	Zeer veel invloed	De mening van deze persoon weet ik niet
Ouder(s)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Partner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Broer(s) en/of zus(sen) of andere familieleden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vrienden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andere personen, namelijk...	☐	☐	☐	☐	☐	☐